

Vanda

25.2.2008

Organ för Gammelstadens Ungdomsförening r.f.

Nr 1



Gammelstadens Ungdomsförening r.f.

100 år

1908 – 2008

GUF:S VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅR 2008

Våren

Körövningarna börjar tisdag 8.1.2008 kl. 18.30
GUF:s 100-års jubileumsfest lördag 9.2.2008 kl. 16.00
Föreningens årsmöte måndag 25.2.2008 kl. 19.00
Islossningskonsert söndag 20.4.2008 kl. 15.00
Sång i Helenahemmet tisdag 29.4.2008 kl. 18.00
Eventuell barock-konsert i maj.

Hösten

Allsång i Berghyddan tisdag 26.8.2008 kl. 19.00
Höstens körövningar börjar tisdag 9.9.2008 kl. 18.30
Höstmarknad söndag 21.9.2008 kl. 11.00-
Avslutning på 100-års jubileumsåret lördag 8.11.2008 kl. 19.00
Adventsång i Malms kyrka söndag 30.11.2008 kl. 12.00
Julfest i Berghyddan söndag 7.12.2008 kl. 16.00

Styrelsen har rätt att vid behov göra ändringar i verksamhetsplanen

| INNEHÅLL | Sida |
|-----------------------|------|
| | 2 |
| Verksamhetsplan | 3 |
| Ledaren | 4 |
| Verksamhetsberättelse | 8 |
| Ost- och vinafton | 10 |
| Nordsjö jubileum | 11 |
| Islossningskonsert | 13 |
| Allsång på Berghyddan | 14 |
| Höstmarknad | 15 |
| Julfesten | 16 |
| Krigsbarn I Sverige | 17 |
| Min vän Josef | 18 |
| Fotogalleri | |

Ansvarig redaktör: Raili Tikkanen

Redaktion: Föreningens styrelse

Utgivare: Gammelstadens Ungdomsförening r.f.
Gammelstadsvägen 3
00560 HELSINGFORS
www.guffen.fi

Gammelstadens Ungdomsförening r.f

1908 – 2008

Föreningen inleder sin 100 - års verksamhet år 2008. En beaktningsvärd prestation att befrämja den Finlandssvenska kulturen i Helsingfors vilket inte hör till de lättaste uppgifterna av idag.

År 1908 när föreningen grundades räknades 137 medlemmar de flesta från Gammelstaden, Arabia och Majstadstrakten. Verksamheten var mycket livlig ända tills vi kom in på 1980 talet. Då blev det svårt att få igång någon ny verksamhet som skulle ha väckt intresse och fått ungdomar med.

I dag har vi 199 medlemmar av vilka 19 under 20 års ålder. GUF:s sångkör är föreningens enda verksamhet och som år 2010 blir 100 år. Visst är det svårt att få nya sångare rekryterade till kören, men det är ett problem som alla körer kämpar med.

Men vi hoppas på den kraftiga utvecklingen som föreningens verksamhetsområde står inför. Föreningens medlemsrekrytering verkar att utvecklas till en starkare svenskspråkig del av huvudstaden.

Idag är ca 4,3 % av Gammelstadsområdets ca 17 900 invånare svenskspråkiga. Statistiken visar på en växande trend inom området.

Ett stort problem är att få finansiering för upprätthållandet av fastigheten, Berghyddan, så vi kan bevara den svenska kulturen i Gammelstaden.

Ann-Christin Ingman
ordförande



Föreningshuset Berghyddan

Gammelstadens Ungdomsförening r.f.

Årsberättelse för verksamhetsåret 1.1 - 31.12.2007

Årsmötet

Gammelstadens ungdomsförening höll sitt årsmöte 26.2.2007. Förhandlingarna leddes av Lorenz Brunnsberg med Ann-Christin Ingman som viceordförande. Sekreterare var Raili Tikkanen. Protokolljusterare och rösträknare: Klaus Ekström och Claire Ekström

Styrelsen

har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:
Ordförande Ann-Christin Ingman, viceordförande Lorenz Brunnsberg, sekreterare Raili Tikkanen, kassör Tora Berghäll, disponent Hans Hägg, biträdande disponent Åke Berghäll, värdinna Maj-Lis Karlsson samt Anders Berghäll, Lasse Liemola och Matthias Railo. Suppleanter Hans Hägg och Hans Karlsson. Bokföringen har skötts av Marie-Louise Ingman.
Styrelsen har under verksamhetsåret sammankommit till 12 protokollförda styrelsemöten.

Revisorer

Klaus Ekström och Margaretha Hellberg. Suppleanter André Brunnsberg och Henry Ljungqvist.

Värdinna

Som värdinna har fungerat Maj-Lis Karlsson.

Körens funktionärer

Körens dirigent har varit Peter Hilli.

Tidningen Vanda

Redaktion: Ansvarig redaktör Raili Tikkanen samt den sittande styrelsen.

Fonderna

Till förvaltare för fonderna Pro Cantum A.G. Nyman samt Bruno Holmströms minnesfond valdes Reidar Lindroos och Lorenz Brunnsberg. Fonderna sammanslås på gemensamt placeringskonto men hålles separata i bokföringen.

Uppvaktningar

GUF har uppvaktat följande medlemmar under år 2007. Se bilaga!

Verksamheten

En ost- och vinafton hölls i Berghyddan 13.1.2007 som besöktes av 18 personer.

En allsångskväll anordnades 21.8.2007 i Berghyddan under ledning av Lorenz Brunnsberg och Lasse Liemola och besöktes av c. 50 personer.

Söndag 23.9.2007 kl. 11.00 -15.00 anordnades tillsammans med föreningarna i Norr om Stan en traditionell höstmarknad i Berghyddan. Marknaden besöktes av ca. 250 personer. På programmet var dockteater och folkdans. Serverades kaffe med dopp varm korv och semla. Föreningen hade egen loppis.

Julfesten 9.12.2007 besöktes av 35 personer varav 5 barn. Enligt traditionerna sjöngs det först julsånger vid granen. Man dansade också kring granen. Gröt och kaffe med jultårter och pepparkakor serverades. På programmet fanns bl.a. lyckohjul för barnen, besök av Lucia med tärnor och av jultomten.

Körens verksamhet

Kören började sin verksamhet för våren 16.1.2007 med övning tisdagskvällar kl. 18.30-21.00. Aktiva sångare:5 sopraner, 6 alter, 1 tenor och 4 basar.

Körens uppträdanden

Kören deltog i HSMF:s 90-årsjubileum lördag 27.1.2007 i Konservatoriet.

Kören deltog i Nordsjö Sångkörs 60-årsfest lördag 17.3.2007.

Islossningskonserten 22.4.2007 besöktes av 66 personer. Nordsjö sångkör deltog. Gästande artist var Reidar Tollander ackompanjerad av Peter Hilli. Program se bilagan.

Kören sjöng för åldringar i Helenahemmet i Kottby tisdag 24.4.2007.

På Svenska dagen 6.11.2007 sjöng kören vid en fest som anordnades i Solhem i Malm tillsammans med Svensk förening i Åggelby, Kottby-Månsas svenska förening och Malm Svenska Ungdomsförening.

Kören sjöng söndag 2.12.2007 tillsammans med Markus kyrkokör vid en adventgudstjänst i Malms kyrka.

Medlemsavgiften för år 2007

har varit 10 euro Familjeavgift: De två första i en familj betalar 10 euro och de följande 5 euro. För barn under 15 år uppbärs ingen medlemsavgift.

Medlemsantalet per 31.12.2007

9 under 16 år, 190 övriga, inalles 199

Uthyrningar

Föreningslokalen har hyrts ut till Amerodos Oy.

Understöd

Föreningen har erhållit understöd år 2007 från Sparbanksstiftelsen i Helsingfors, Helsingfors sång- och musikförbund, Arbetets Vänner samt Konstsamfundet

Fondernas ekonomi

Hänvisas till ekonomin.

Ekonomin

Hänvisas till bokslutet och revisorernas berättelse.

Aktier

GUF har aktier i Nordbanken Holding Ab och i Svenska småbruk och Egna hem samt Elisa Communication. Värdepappren förvaras i bankfack.

Försäkringar

Föreningshuset med lösöre är försäkrat i Försäkringsbolaget Veritas till ett värde av: egendomsförsäkring 45.070.euro (lösegendom och inventarier) + 754.800 euro (fastigheten) =799.870 euro. Försäkringen innehåller ansvarsförsäkring (fastighet och styrelse) person- och sakskada 510.000 euro, förmögenhetskada 34.000 euro, arrangörsansvar, person och sakskada 510.000 euro samt rättsskyddsförsäkring 17.000 euro.

Medlemsskap

GUF är medlem i Svenska Folkskolans vänner, Nylands svenska Ungdomsförbund, Helsing-Tusby Ungdomsförbund r.f., Svenska Odlingens Vänner i Helsing, Helsingfors sång- och musikförbund samt Finlands svenska körförbund r.f.

Föreningen är också medlem i samarbetsföreningen Norr om Stan rf. Hemsida är www.nos.fi.

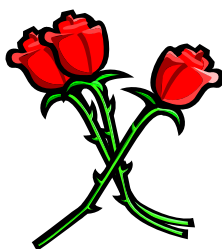
Talkoarbeten

Under år 2007 har gjorts 270 talkotimmar.

Helsingfors den 5 februari 2008

Raili Tikkanen
sekreterare

Ann-Christin Ingman
ordförande



UPPVAKTNINGAR 2007

| | | |
|--------------------|------------|-------|
| Fröberg Maj-Britt | 21.02.2007 | 75 år |
| Westerberg Hans | 23.02.2007 | 75 år |
| Söderlund Anneli | 16.03.2007 | 60 år |
| Palmén Marianne | 09.04.2007 | 75 år |
| Bäckman Guido | 11.04.2007 | 70 år |
| Franzén Erna | 25.06.2007 | 70 år |
| Karlsson Hans | 28.06.2007 | 50 år |
| Fredriksson Erik | 24.07.2007 | 75 år |
| Palin Solveig | 19.08.2007 | 70 år |
| Ölander Ulla | 28.08.2007 | 80 år |
| Alén Göta | 29.08.2007 | 70 år |
| Liemola Lasse | 05.09.2007 | 70 år |
| Boström Iris | 24.09.2007 | 85 år |
| Blomqvist Carola | 30.10.2007 | 60 år |
| Ellenberg Per | 30.10.2007 | 80 år |
| Savolainen Rolf | 06.11.2007 | 75 år |
| Lemström Carola | 05.12.2007 | 50 år |
| Papadopoulos Kimon | 05.12.2007 | 60 år |
| Biström Gunnel | 09.12.2007 | 75 år |



IN MEMORIAM

| | | |
|--------------------|-------------|-------------|
| Birgit Lohikoski | *03.03.1910 | †02.02.2007 |
| Per-Erik Böhlström | *27.03.1925 | †12.02.2007 |
| Runar Öhrnberg | *19.04.1916 | †11.10.2007 |
| Gurli Rudolph | *03.02.1911 | †20.12.2007 |

Jack Mattson *12.12.1954 †11.11.2007

Vi har förlorat en betydelsefull finlandssvensk kompositör, arrangör, dirigent och kapellmästare. Från år 1976 – 1979 dirigerade Jack Mattsson Guf:s sångkör och han var mycket omtyckt av kören. Jack hade en humoristisk förmåga och blev uppskattad av alla som han arbetade med.

Till Jack Mattsons största och mest uppskattade verk hör musikteatern *Katarina och Åländsk Requiem*.

Till Ålands sångfest 1996 komponerade han körverket *En hög visa på havsstranden* för blandad kör.

OST- OCH VINAFTON PÅ GUF 13.1.2007

Ost och vin hör ihop om man vill njuta av deras smaker. I ostens historia berättas att det var herdar som mjölkade djuren och satte mjölken i rengjorda torkade kalvmagar, det var ca 8000 år före plasttiden. Då de skulle hälla ut mjölken var en del tjockt och vattnet hade skilt sig från massan. I kalvmagar finns enzymet Chymosin så kallat "löpe" som idag tillverkas industriellt och används alltid vid osttillverkning för att få mjölken att löpa sig. Det betyder att den blir tjock och kan skäras i små bitar varefter vattnet eller vasslen kan pumpas bort, och massan därefter formas till ostar.

För att få olika smaker i osten tillsättes olika mjölksyrabakterier som finns i olika surmjölksprodukter. Senare mognar osten i olika temperaturer och lagertiden är beroende på ostens egenskaper. Vid längre lagring får osten en starkare smak. Under tiden då osten lagras spjälkes en del proteiner och fria aminosyror uppstår, dessa ger osten sin speciella smak. Fettet påverkas också och nya smakaromer uppstår. För denna process pågår för långt uppstår det ammoniaksmak Dessutom börjar osten mögla på ytan, sporer av mögel har kommit i kontakt med ytan och börjar växa.

I mögelost tillsättes sporer som senare börjar växa in i osten då kanaler eller hål borras så att luft tillkommer in i osten. Möglet växer i luft (auroba).

Löpe- eller surmjölks-ostar, då syrad mjölk upphettas "skär den sig" och blir ost.

Ostarna indelas i:

Mognade, beroende av mjölksyrabakteriernas spjälkning av mjölksöcket (laktos) till mjölksyra bildas gasen koldioxid. Små och stora hål uppstår så kallade pipor och olika aromämnen bildas av mjölksyrabakteriernas enzymer. Dessa ostar indelas också i hårda, halv hårda och mjuka ostar.

Färska, användes färska och lagras kalla

Smälta, kokas och smältes varvid tillsättes smakämnen.

Vinets historia hör inte till mitt kunnande.

Rödvin tillverkas av olika mörka och rödaktiga vindruvor.

Vittvin som namnet säger är tillverkade av vita och ljusa vindruvor

Många andra frukter och bär kan användas och goda viner blir det av dessa.

Första vinrankan odlades sannolikt vid Kaspiska- och Svartahavet för ca 8.000 år sen. Romarna spred vindruvan kring Europa. På upptäcksresorna kring jorden tog europeerna med sig vinrankan.

Cabernet Sauvignon är den mest odlade vindruvan för rödviner.

Chardonnay vitdruvan mest uppskattad och odlas över hela världen.

Vid ost och vinbedömningen på GUF.

På en tallrik med siffror på kanten från ett till fyra placerades fyra olika ostbitar av ca 50 gr vikt. Ostbitarna får inte byta plats. Vi hade två rödvins- och ett vittvinsglas. De var märkta med bokstäver A-B-C.

Bedömningen går så till att det inte får finnas störande moment i salen. Tysnad skall råda och att prata är störande.

Människan har fem sinnen :

Synen, 80% av vad vi upplever kommer genom synintryck, ostarnas och vinernas färger kan påverka smakerna.

Hörseln, störande moment inverkar på koncentrationen.

Känslen, ostens konsistens vid beröring hård eller mjuk, vinglasets varmt eller kallt.

Lukten, en vuxen person kan urskilja mer än 10.000 olika lukter, dessa kan påminna oss om barndomens upplevelser, svåra situationer och härliga stunder.

Smaken, är ett gemensamt sinne med fyra grundsmaker, beskt, surt, salt, sött.

Med ost och vin kan man drömma sig bakåt i livsupplevelser och fantasier. De smaker som först kommer försvinner och efter en stund utbyts de till nya upplevelser, som eventuellt smakar annorlunda och därefter en läcker smak, som kvarblir i munnen. Man tar en liten ostbit i munnen, tuggar den litet och känner på smaken därefter tas litet av vin A och föres runt i munnen med tungan. Smakupplevelsena börjar jobba då man dessutom andas djupt in och länge ut genom näsan, för där sitter luktsinnet. Därefter kommer alla smaker och kombinationer fram.

Nu hade vi ett papper indelat i stora rutor .

Vinerna A-B-C var uppe vågrätt och ostarna lodrätt till vänster

Poängerna ges från 1-5, nummer 1 betyder att det inte är bra, 2 är redan bättre och 3-4 är bycket bra, 5 ges då smaken är det bästa tänkbara.

Proceduren försätter så att man tar samma ost igen men med vinet B. Då de tre vinsorterna har avsmakats och bedömnings resultat inskrivits så börjar man med ost 2 och försätter på samma sätt igenom hela listan.

Nu skall vågrätt och lodrätt räknas samman och då kan man se vilken ost och vin- kombination, som fått mest poäng och vann. Dessutom skall allas lappar samlas in och räknas ihop, därefter vet man vilken ost och vinkombination som var den mest omtyckta.

Efteråt kan man öppet diskutera varandras resultat och ha humoristiska kommentarer till varandra.

Vi fortsatte kvällen med mera ost, bröd och frukter, vinet höjde stämningen Vår trubadur Lasse Liemola underhöll med några sånger. Vi trettio som var på plats njöt mycket av kvällens tillvaro och beslöt att detta skall upprepas.

Skrivaren har ostmästar-
utbildning , med glass-smaker
som huvudsyssla .

Lorenz Brunnsberg



Ost- och vinaftonens deltagare

NORDSJÖ SÅNGKÖRS 58 3/4 ÅRS JUBILEUM I SASEKA HUSET I NORDSJÖ

Samarbetet med Nordsjö Sångkör har pågått över 10 år. GUFs sångkör fick inbjudan att delta i jubileet. Orsaken till att det inte firades vid 59 eller 60 var att körens dirigent skulle sluta på våren och en ersättare var inte funnen då det begav sig. Gufs sångkör uppträdde separat och även tillsammans med NS men alltid med samma tenor och några av soprانerna som sjunger i båda köerna.

Gemensamma sånger var: under ledning av Marina Palin
Som en sommarvind, text Åsa Jinde, musik Leif Göras, arr. Kjell Lönnå
Hemlängtan, text Björn Skifs, musik Hans/Peter Gardeman, arr. Kjell Lönnå
Och sången väller fram, Italiensk visa, Arr och text Kjell Lönnå

Gufs kör sjöng under ledning av Lauri Juntumaa
Jag blir så glad när solen skiner, Kai N: Andersson. körsats K.Lönnå
Har du visor min vän, Bengt Ahlfors, arr. Anders Teir

På sitsen efter konserten fick vi avnjuta mat tillredd av Nordsjö sångare tillsammans med egna drycker. Många snappsånger skallade tillsammans med maten. Nordsjö sångare stod för programmet och de uppförde en charad, ordlek som publiken fick gissa vilket ord det skulle bli. Lorenz och Ann-Lis hade ett program SÅ SKA DET LÅTA känt från TV. Stämningen var på toppen men en trevlig kväll tar också slut.

Tenoren som var med.



Och sången väller fram



Åhörare vid Islossningskonserten 2007

ISLOSSNINGSKONSERT

Söndagen den 22 april 2007 var det dags att ställa upp för Islossningskonsert. Det har varit en tradition som har påbörjats redan 13.3 1921 om våren, ungefär då Vanda å släppt sitt istäcke. Den traditionen har GUF:s sångkör hållit fast vid i årtionden med några undantag på grund av de svåra tiderna, som vi alla säkert väl kan förstå.

Också den här våren sjöng vi in våren, tyvärr var det ingen is längre. Vädret var strålande med en publik på ca 66 personer

Denna vår var vår gästande artist Reidar Tollander samt Nordsjö sångkör som vi har samarbetat med rätt så länge och fått ett bra resultat.

Alla var nöjda med konserten och framförallt tycker publiken om att det finns allsång med i programmet.

Vi inom kören var även nöjda.

Ann-Christin Ingman

PROGRAM
ISLOSSNINGSKONSERT
22.4.2007

Medverkande
Nordsjö sångkör
Dirigent Marina Palin
Gammelstadens ungdomsförenings sångkör
Peter Hilli, dirigent och piano
Reidar Tollander , solosång

ALLSÅNG

Psalm 539 :1,2
En vänlig grönskas rika dräkt

GUF:s sångkör
Dirigent Peter Hilli

J.S.Bach

Nu grönskar det

Bengt Ahlfors

Har du visor min vän

Kai N. Andersen
Körsats: .K.Lönnå

Jag blir så glad

M.Wiehe
Körarr: K-F Jehrlander

Fågel Fenix

M.Wiehe
Arr.:K.Lönnå

Nocturne

Reidar Tollander, solosång

Gustaf Nordqvist

Sjung mitt hjärta

Gösta Nystroem
Text: H.Gullberg

Havets visa

Folkvisa från Nagu
Arr.:Peter Hilli

Där växte en lilja uti dalen

Gustaf Nordqvist
Text: Viktor Myrén
Text: Oscar Levertin

Dalbolåt

Kväll i skogen

P A U S

ALLSÅNG

I vårens skära dag

GUF:s sångkör

Körarr.:Peter Hilli

Flicka vill du mig tillhöra (Uruppf.)
Trad.folkvisa fr.Hitis, Vänö

O hade jag ett vingepar
Trad.folkvisa fr.Korpo

Nordsjö sångkör
Dirigent Marina Palin

Olle Widestrand

Gräs

Gammal mel.fr.Dalarna
Text: K.E.Forslund

Kullerullvisan

Lasse Berghagen

En morgon av lycka

N-E Fougstedt

I folkviseton (Text: N.Ferlin)

Nordsjö sångkör och GUF:s sångkör

Leif Göras
Arr: Kjell Lönnå

Som en sommarvind
Text:Åsa Jinder

Hans/Peter Gardemar
Arr:K.Lönnå

Hemlängtan
Text:Björn Skifs

Italiensk visa
Sv.text och arr:K.Lönnå

Och sången väller fram

ALLSÅNG PÅ BERGHYDDAN



Deltagare, inalles ca. 50 personer, på allsångsaftonen tisdag 21.8.2007 under ledning av Lorenz Brunnsberg, Peter Hilli och Lasse Liemola





Den unga publiken deltog i dansen

HÖSTMARKNAD

Höstmarknaden söndag 23.9.2007 i Berghyddan anordnades tillsammans med föreningarna i Norr om Stan. Ca. 250 personer besökte Berghyddan under den soliga höstsöndagen.

Programmet bestod av Dockteatern "Det var en gång" som uppförde två pjäser "Nalle Puh och honungsträdet" samt "Iors födelsedag". Den unga publiken satt andäktigt och lyssnade. De fick även deltaga i danserna som dockteaterns ledare Irmeli Hollstein uppförde.

Folkdansgruppen Framsteg och Haga UF:s folkdansare uppträdde med några danser.

På lopptorget såldes bl.a. barnkläder, hantverk, bakverk, begagnade barnböcker och spel.

Svenska föreningar i regionen presenterade sig och sin verksamhet. Kantinen serverade kaffe med dopp samt varm korv och semlor.

Intresset bland besökarna var igen stort och man kan stiffta nya bekant- skaper och höra om svensk fritidsverksamhet.

Raili Tikkanen

.

JULFESTEN I BERGHYDDAN 2007



Oliver väntar på sin julpåse

Till föreningens julfest söndagen den 9 december samlades en publik på 35 personer.

Först var det sång vid julgranen. Efter den smakliga risgrynsgröten samt kaffe och jultårter kom Lucia med sina tärnor och tomtar. Lucia var i år Ronja Palkonen. På programmet var även lyckohjul för barnen, lotteri med fina vinster samt ringlekar.

Den efterlängtade julgubben delade ut godispåsar och julklappar åt alla snälla barn samt även åt vuxna.

Raili Tikkanen



Lucia med tärna och tomte

KRIGSBARN I SVERIGE

När fortsättningskriget bröt ut sommaren 1941 bildades det kommittéer i Sverige. "Finlands sak är vår" sades det och inom kort fick man ihop tusentals hem, som ville mottaga finska barn. Barnen skulle vara under tolv år. Ca. 80.000 barn från Finland fördes över till Sverige. Det var historiens största barnevakning.



Syskonen Ahola

När pappa var vid fronten anmälde mamma, med pappas medgivande, mej, cirka fyra år och min ett och halvt år yngre bror Pentti, till familj i Sverige. Vi hade redan "bott" en vecka i Diakonissanstaltens bombskydd, för alarmer upprepades både dag och natt. Livsmedel var också svårt att få bl.a. potatis fanns inte. Helsingforsborna svälte. Som stadsbor hade vi inga släktingar på landsbygden som kunde hjälpa till med matvaror.

Efter en dryg veckas tågresa runt Bottniska viken kom vi till Stockholm. De värsta problemen började när vi böt det finska tåget i Haparanda till ett svenskt tåg. Tanterna (lottorna) kunde enbart svenska och vi barn var finskspråkiga. Hundratals småbarn med lapp runt halsen, grät och stanken av våta tygblöjor och otvättade rumpor var avskyvärd. Rädslan för kriget och avbruten nattsömn ledde till att de flesta barnen blivit sängvätare. Lottorna gjorde förstås sitt bästa.

Efter några dagars karantän i Karolinska sjukhuset, kom vi fram till Tärna i Västmanlands län i mellersta Sverige. När vi åkte hemifrån sa mamma, att jag måste hålla reda på Pentti. Det var nog ganska hårt för en fyra-åring. Som tur var hamnade vi i fosterhem, som låg ganska nära varandra. Utan att förstå ett enda ord svenska och utan att mina fosterföräldrar, Mamma Elsa och Pappa Lorentz, förstod finska, började vi våra fem flyktingår i Sverige. Fosterhemmet var en bondgård med kor, hästar och grisar, djur som en stadsflicka aldrig sett förut.

I den lilla byn Löt fick jag många kamrater i samma ålder, flickor och pojkar och jag lärde mej snabbt svenska språket, men samtidigt glömde jag finskan helt. Mamma kom från Finland år 1944 för ett halvt år med min lilla bror Raimo, som då var tre år och hälsade på oss. Vi kunde inte förstå varför hon grät när vi inte ville krama henne eller krypa upp i hennes famn.

Efter några lyckliga år med lek och stöj samt litet lantbruksjobb, började jag skolan och hann börja tredje klassen och fylla nio år innan vi kallades tillbaka till Finland. Vi förstod inte varför Mamma Elsa och Pappa Lorentz grät, för vi skulle ju komma tillbaka snart, vi skulle ju bara åka och förnya passen som hade blivit för gamla. Färden till Finland gick med båten Arcturus från Stockholm till Åbo och därifrån till Helsingfors med tåg.

Mamma och pappa mötte oss, men vi förstod ingenting av vad de sade. Min lillebror Raimo lärde sej snabbt svenska på nytt och han började tolka vad föräldrarna sade.

Det var någonting av det värsta jag upplevt. Att ryckas bort från människor man blivit fäst vid och överförs till okända människor. Både resan till Sverige och resan tillbaka till Finland var förskräckliga men spännande. Men efter en tid förstod vi att det var här vi hör hemma och finska språket blev vårt modersmål. Som tur var fick vi båda börja i svenskspråkig skola och finskan blev det andra språket. Jag fick nog kämpa flera år för att kunna tala och skriva finska. Till slut blev jag tvåspråkig vilket kan sägas vara en välsignelse i det tvåspråkiga Finland.

Varje sommar när skolan tog slut och sommarlovet började reste vi över till Sverige. Det var mitt och min bror Penttis sommarhem. När skolan på hösten började var det väldigt svårt att åka tillbaka till Finland. Även min familj har rest över och mina barnbarn har jag tagit med dit. Årligen, ibland t.o.m. två gånger om året har jag vistats hos min fostersyster Eivor och hennes barn och barnbarn. Där emellan ringer vi till varandra. De har även alla besökt mej i Finland.

Raili Tikkanen



Min vän Josef

Jag träffade Josef Schimanskij på våren i början på 1940-talet. Under några veckor hade jag redan hunnit bekanta mej med mina Sverige-föräldrar Mamma Elsa och Pappa Lorentz samt deras dotter, den 18-åriga Eivor. Josef jobbade som dräng på gården i byn Löt i Tärna kommun ca. 10 km från silverstaden Sala i Västmanlands län, i mellersta Sverige.

Josef och jag med Stjärna

Josef var 17 år och hade med sin kamrat Josef Pikulinskij och några andra polacker rott med en mindre båt över Östersjön från Polen. Tyskarna hade ockuperat Polen och det var livsfarligt att vara hemma. Gestapo hade jagat ynglingarna en tid och de hade flytt. Färden till Sverige var även den livsfarlig.

Josef tyckte mycket om barn och jag följde efter honom som en liten hundvalp. Jag fick rida framför honom på hästen Stjärna som var av ardenner-ras och mycket hög och hade även en bred rygg. Jag "hjälppte" också Josef att såga ved. Han lärde mej också att se på små kryp i gräset. Vi hittade möss i ett bo under halmstacken. Trots att han kunde tala bara polska och jag bara finska kom vi väldigt bra överens. Mamma Elsa och Pappa Lorentz kunde bara svenska, så det var ju väldigt svårt för oss flyktingar att kommunicera med dem.

Josef var en väldigt glad och snäll yngling. Jag kan ännu höra hans skratt när han inte riktigt förstod vad man menade när man talade till honom. Hans kamrat jobbade också som dräng på en gård litet längre bort. De träffades då och då under lediga kvällar.

En dag kom en stor svart Volvo med några män i långa rockar och hattar och ville tala med Josef. De bara rev in honom i bilen. Josef grät och skrek när de släpade på honom. Men han kunde inget göra, inte heller Mamma Elsa eller Pappa Lorentz, ännu mindre jag, 4-åringen. Vi grät alla när de förde iväg Josef. Hur kunde ett neutralt land som Sverige tillåta sådant och överlämna försvarslösa unga pojkar till nazisterna?

Vi hörde efter en tid att flera polska ynglingar förts över till arbetsläger i Polen. Auschwitz hette byn där lägret låg och pojkarna bara försvann. Svenskarna kunde inte förstå hur sådant kunde hända. Men det var politik och man höll tystnad.

Jag kommer aldrig att glömma min vän Josef inte heller hans gråt när de förde bort honom i den svarta bilen.

Raili Tikkanen

FOTOGALLERI



Ringlekar på julfesten



Sång vid granen på julfesten



Små åhörare på Höstmarknaden



Folkdans på Höstmarknaden



Åhörare på Helenahemmet



Åhörare på Höstmarknaden



BERGHYDDAN

Gammelstadsvägen 3
00560 HELSINGFORS

Äkta stämning i det ursprungliga Helsingfors.
I salen kan 160 personer trakteras, 250
personer vid musik- eller teateruppvisningar

Familjefester, företagsfester,
konferenser, möten mm.

Vi står för alla arrangemang, kontakta oss
AMERODOS OY

Kimon Papadopoulos

Tel. 040-568 5611, 09-278 3448

www.berghyddan.fi

info@berghyddan.fi



Stora salen i Bergghyddan